

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ในการศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการเรียนฟรี 15 ปี ในจังหวัดเชียงใหม่ การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์อยู่ 4 วัตถุประสงค์คือ วัตถุประสงค์แรกเพื่อศึกษาถึงโครงสร้างของโครงการเรียนฟรี 15 ปีของรัฐบาล วัตถุประสงค์ที่สองคือ เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้จ่ายของผู้ปกครองของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการเรียนฟรี 15 ปีของรัฐบาล ในจังหวัดเชียงใหม่ วัตถุประสงค์ที่สามคือ เพื่อประเมินโครงการเรียนฟรี 15 ปีของรัฐบาล จากความคาดหวังและความพึงพอใจของผู้ปกครองของนักเรียน วัตถุประสงค์ที่สี่คือ เพื่อประเมินโครงการเรียนฟรี 15 ปีของรัฐบาล จากทัศนคติ ปัญหาและอุปสรรคของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ในจังหวัดเชียงใหม่

การศึกษาใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิ โดยใช้แบบสอบถาม กลุ่ม ตัวอย่าง จำนวน 425 ชุด จากประชากร 2 กลุ่มได้แก่ กลุ่มที่ 1 สัมภาษณ์กลุ่มผู้ปกครองที่เข้าร่วมโครงการเรียนฟรี 15 ปี ในจังหวัดเชียงใหม่ มีจำนวนตัวอย่าง 400 ตัวอย่าง โดยสำรวจประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มโรงเรียนรัฐบาล มีจำนวนตัวอย่าง 300 ตัวอย่าง และกลุ่มโรงเรียนเอกชน มีจำนวนตัวอย่าง 100 ตัวอย่าง กลุ่มที่ 2 สัมภาษณ์กลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการเรียนฟรี 15 ปี ในจังหวัดเชียงใหม่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ 1 และโรงเรียนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน โดยจะเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ในหน่วยงานแต่ละแห่ง รวมทั้งหมด 25 ราย ซึ่งได้ผลการศึกษาดังนี้

4.1 โครงสร้างของโครงการเรียนฟรี 15 ปี ในปี พ.ศ. 2552

โครงการเรียนฟรี 15 ปี เป็นโครงการของรัฐบาลที่รัฐบาลจัดทำขึ้น เพื่อแก้ปัญหาทางการศึกษา และแบ่งเบาภาระผู้ปกครองของนักเรียนที่ศึกษาอยู่ตั้งแต่ ระดับศึกษาอนุบาลถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย ในที่นี้เป็นการนำเสนอข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับ ความเป็นมา วัตถุประสงค์ สาระสำคัญของ นโยบาย แนวทางการจัดสรรงบประมาณ แนวทางการจัดซื้อจัดหา ติดตาม ควบคุม และกำกับ และ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

4.1.1 ความเป็นมา

ด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 49 ได้บัญญัติว่า “บุคคลย่อม มีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่า” และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 10 วรรค 1 บัญญัติว่า “การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่า” ซึ่งเป็นข้อกำหนดที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบกับคำแถลง นโยบายของคณะรัฐมนตรีได้กำหนดเป็นนโยบายเร่งด่วนที่จะเริ่มดำเนินการตามเจตนารมณ์ ดังกล่าวในปีแรก โดยกำหนดไว้ใน ข้อ 1.3 การลดภาระค่าครองชีพของประชาชน ข้อ 1.3.1 ว่า “ให้ทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาฟรี 15 ปี โดยสนับสนุนตำราในวิชาหลักให้แก่ทุกสถานศึกษา จัดให้มีชุดนักเรียนและอุปกรณ์การเรียนฟรีให้ทันปีการศึกษา 2552 และสนับสนุนค่าใช้จ่าอื่น ๆ เพื่อ ชดเชยรายการต่าง ๆ ที่สถานศึกษาเรียกเก็บจากผู้ปกครอง” อีกทั้งนโยบายของรัฐด้านการศึกษา ข้อ 3.1.4 กำหนดว่า “จัดให้ทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาฟรี 15 ปี ตั้งแต่อนุบาลไปจนถึงมัธยมศึกษา ตอนปลาย พร้อมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการให้เกิดความเสมอภาคและความเป็นธรรม ในโอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชนในกลุ่มผู้ด้อยโอกาส ทั้งผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพผู้ อยู่ในสภาวะยากลำบาก ผู้บกพร่องทางร่างกายและสติปัญญา และชนต่างวัฒนธรรม รวมทั้งยกระดับ การพัฒนาศูนย์เด็กเล็กในชุมชน”

กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ดำเนินการตามเจตนารมณ์ดังกล่าวข้างต้น โดยจัดทำโครงการดำเนินงานตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ ขึ้น เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเต็มตามศักยภาพ ซึ่งการดำเนินการนี้ได้ผ่านการรับฟังความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้องทุกกลุ่มอาชีพแล้ว 2 ครั้ง คือ ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 30 มกราคม 2552 ณ โรงเรียนสตรีวิทยา กรุงเทพมหานคร และครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2552 ณ โรงเรียนชลกันยานุกูล จังหวัดชลบุรี

4.1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนทุกคนมีโอกาสดำเนินการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย สำหรับรายการหนังสือเรียน อุปกรณ์การเรียน เครื่องแบบนักเรียน และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ภาครัฐให้การสนับสนุน

4.1.3 สาระสำคัญของนโยบาย

คณะรัฐมนตรีเห็นชอบงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 เมื่อวันที่ 13 มกราคม 2552 เพื่อใช้จ่ายเป็นค่าเล่าเรียน (เพิ่มเติมสำหรับการศึกษาของเอกชน) หนังสือเรียน อุปกรณ์การเรียน เครื่องแบบนักเรียน และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ตามแผนงานเสริมสร้างรายได้พัฒนาคุณภาพชีวิตและความมั่นคงด้านสังคม โครงการสนับสนุนการจัดการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย 15 ปี สำหรับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

ซึ่งในแต่ละรายการมีรายละเอียด ดังนี้

ค่าหนังสือเรียน	4,203,370,800 บาท
ค่าอุปกรณ์การเรียน	1,531,983,800 บาท
ค่าเครื่องแบบนักเรียน	3,158,678,100 บาท
ค่ากิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	2,117,506,400 บาท
รวมทั้งสิ้น	11,011,539,100 บาท

หนังสือเรียน

หนังสือเรียนมีรายละเอียดดังนี้

1. ระดับก่อนประถมศึกษา ใช้หนังสือเสริมประสบการณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย
2. ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ใช้หนังสือเรียน ทั้ง 8 กลุ่มสาระ ทุก

ระดับชั้น

โดยมีอัตราค่าหนังสือดังนี้

ก่อนประถมศึกษา	200.00 บาท / คน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	483.20 บาท / คน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	347.20 บาท / คน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	365.60 บาท / คน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	580.00 บาท / คน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	424.00 บาท / คน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	496.00 บาท / คน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	739.20 บาท / คน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	564.80 บาท / คน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	560.00 บาท / คน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	1,160.80 บาท / คน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	805.60 บาท / คน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	763.20 บาท/คน

อุปกรณ์การเรียน

อุปกรณ์การเรียนที่จำเป็นสำหรับนักเรียน ประกอบด้วย แบบฝึกหัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ (ระดับประถมศึกษา ประกอบด้วย คณิตศาสตร์ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ) สมุด ปากกา ดินสอ ยางลบ ไม้บรรทัด เครื่องมือเรขาคณิต วัสดุฝึก ICT (CD) สำหรับผู้เรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และกระดาษ A4 สีเทียน ดินน้ำมัน ไร้สารพิษ สำหรับผู้เรียนระดับก่อนประถมศึกษาในอัตรา ดังนี้

ก่อนประถมศึกษา	100 บาท / ภาคเรียน
ประถมศึกษา	195 บาท / ภาคเรียน
มัธยมศึกษาตอนต้น	210 บาท / ภาคเรียน
มัธยมศึกษาตอนปลาย	230 บาท / ภาคเรียน

เครื่องแบบนักเรียน

เครื่องแบบนักเรียน ประกอบด้วย เสื้อ/กางเกง/กระโปรง คนละ 2 ชุด/ปี ในอัตรา

ก่อนประถมศึกษา	300 บาท / คน
ประถมศึกษา	360 บาท / คน
มัธยมศึกษาตอนต้น	450 บาท / คน
มัธยมศึกษาตอนปลาย	500 บาท / คน

กรณีนักเรียนมีชุดนักเรียนเพียงพอแล้ว สามารถซื้อเข็มขัด รองเท้า ถุงเท้า ชุดลูกเสือ/เนตรนารี/ยูวกาชาด/ชุดกีฬา ได้ กรณีการจัดซื้อชุดนักเรียนที่ต่างไปจากชุดนักเรียนปกติและราคาสูงกว่าที่กำหนดวงเงินดังกล่าวอาจซื้อได้เพียง 1 ชุด

กิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่สถานศึกษาจัดขึ้น ประกอบไปด้วย 1. กิจกรรมวิชาการ 2. กิจกรรมคุณธรรม/ลูกเสือ/เนตรนารี/ยูวกาชาด 3. ทักษะศึกษา 4. การบริการสารสนเทศ/ICT ทั้งนี้ในการพิจารณากำหนดกิจกรรมทั้ง 4 กิจกรรมต้องให้ภาคี 4 ฝ่าย (ผู้แทนครู ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน และผู้แทนกรรมการนักเรียน) และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมในการพิจารณา โดยที่ผลการพิจารณาต้องไม่เป็นการรอนสิทธิของเด็กยากจนและด้อยโอกาสที่พึงจะได้รับ

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1. กิจกรรมวิชาการ เป็นกิจกรรมที่สถานศึกษาจัดเพิ่มเติมจากการเรียนปกติในชั้นเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนทุกคนได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ ส่งเสริมเด็กเก่งให้มีความเป็นเลิศและแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียนเรียนอ่อนให้มีศักยภาพสูงขึ้น เช่น ค่ายวิทย์-คณิตคิดสนุก ค่ายทักษะชีวิต

ค่ายภาษาพาเพลิน (แก้ปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้) เป็นต้น โดยกำหนดให้ดำเนินการกิจกรรมดังกล่าว ปีละ 1 ครั้ง

2. กิจกรรมคุณธรรม/ลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาดเป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงปรารถนา และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

กิจกรรมคุณธรรม เช่น ค่ายเด็กดีของชุมชน ค่ายรักษ์โลก ค่ายรักษ์สัตว์ ค่ายเยาวชนคนดี กิจกรรมอาสาพัฒนา เป็นต้น

ลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด เป็นกิจกรรมภาคปฏิบัติในการเรียน ลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด โดยให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกทักษะการจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การใช้ชีวิตร่วมกันเป็นหมู่คณะ เช่น การเดินทางไกล การอยู่ค่ายพักแรม การผจญภัย (ไต่เขาปีนต้นไม้ ฯลฯ) โดยกำหนดให้ดำเนินการกิจกรรมดังกล่าว ปีละ 1 ครั้ง

3. ทักษะศึกษา เป็นกิจกรรมศึกษาตามแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อสร้างเสริมประสบการณ์ตรงให้กับนักเรียนที่เพิ่มเติมจากการเรียนในห้องเรียน เพื่อให้นักเรียนมีความรู้และประสบการณ์อย่างกว้างขวาง โดยกำหนดให้ดำเนินการกิจกรรมดังกล่าว ปีละ 1 ครั้ง

4. การบริการสารสนเทศ/ICT เป็นกิจกรรมการให้บริการ ICT/คอมพิวเตอร์ แก่ นักเรียนเพิ่มเติมจากการเรียนคอมพิวเตอร์พื้นฐานตามหลักสูตรปกติ เช่น การให้บริการสืบค้นความรู้ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตการให้บริการคอมพิวเตอร์ในการจัดทำสื่อ รายงานการนำเสนอข้อมูล การออกแบบสร้างสรรค์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยกำหนดให้ดำเนินการกิจกรรมดังกล่าว 40 ชั่วโมง/ปี/คน

ทั้งนี้งบประมาณกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนต่อนักเรียน 1 คน ดังนี้

ก่อนประถมศึกษา	215 บาท / ภาคเรียน
ประถมศึกษา	240 บาท / ภาคเรียน
มัธยมศึกษาตอนต้น	440 บาท / ภาคเรียน
มัธยมศึกษาตอนปลาย	475 บาท / ภาคเรียน

4.1.4 แนวทางการจัดสรรงบประมาณ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดสรรงบประมาณเพื่อนำไปจัดซื้อหนังสือเรียน อุปกรณ์การเรียน เครื่องแบบนักเรียน และจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดสรรงบประมาณ ภาคเรียนที่ 1/2552 โดยใช้ข้อมูลนักเรียนรายบุคคล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2551 ในการจัดสรรงบประมาณดังกล่าว ทั้งนี้ ชั้นอนุบาล 1, ป.1, ม.1, ม.4 จัดสรรให้เบื้องต้นร้อยละ 80 ของนักเรียน เนื่องจากยังไม่ทราบจำนวนนักเรียนที่แน่นอน สำหรับชั้นอื่น ๆ จัดสรรให้ร้อยละ 100 โดยคิดนักเรียนปีการศึกษา 2551 เลื่อนชั้นไปอีก ระดับชั้นหนึ่ง และในกรณีที่มีข้อมูลผู้ขอสละสิทธิ์ไม่รับเครื่องแบบนักเรียนและ/หรืออุปกรณ์การเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจะไม่จัดสรรรายการดังกล่าวให้ตามจำนวนผู้ขอสละสิทธิ์

2. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แจกจัดสรรงบประมาณนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ เป็นรายสถานศึกษาจำแนกตามระดับการศึกษาให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทราบและแจ้งให้สถานศึกษาทราบ เพื่อเตรียมการจัดซื้อจัดหา/จัดกิจกรรมต่อไป

3. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจะโอนงบประมาณดังกล่าวทั้ง 4 รายการข้างต้น เข้าบัญชีเงินฝากธนาคารของสถานศึกษาทุกแห่ง เพื่อให้สถานศึกษาดำเนินการให้เสร็จสิ้นสถานศึกษาได้รับหนังสือเรียน ภายในวันที่ 30 เมษายน 2552 นักเรียนได้รับหนังสือเรียน เครื่องแบบนักเรียน และอุปกรณ์การเรียนก่อนเปิดภาคเรียนที่ 1/2552 ดังรูปที่ 4.1

รูปที่ 4.1 แสดงแนวทางการจัดสรรงบประมาณ

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

4.1.5 แนวทางการจัดซื้อจัดหา

หนังสือเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจะ โอนเงินงบประมาณค่าน้ำหนังสือเรียน ซึ่งเป็นเงินอุดหนุนทั่วไปเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารของสถานศึกษา และให้สถานศึกษาจัดซื้อหนังสือเรียน โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ก. การคัดเลือกหนังสือเรียน

ครูผู้สอน เป็นผู้เลือกหนังสือเรียน เสนอให้คณะกรรมการวิชาการ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และคณะกรรมการภาคี 4 ฝ่าย (ผู้แทนครู ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน และผู้แทนกรรมการนักเรียน) ร่วมกันพิจารณาคัดเลือกหนังสือเรียนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้ครบทั้ง 8 กลุ่มสาระ โดยให้พิจารณาคัดเลือกหนังสือเรียนให้ตรงตามหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด และมีเนื้อหาสาระตรงตามความต้องการของครูผู้สอนโดยสามารถเลือกจากทุกสำนักพิมพ์ตามรายการในบัญชีหนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งดูได้จากเว็บไซต์ <http://210.1.20.39/new2551/node/107> สำหรับหนังสือเสริมประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ให้ใช้แนวทางการเลือกหนังสือตามเอกสารหมายเลข 2 ในภาคผนวก โดยเลือกหนังสือเรียนที่มีคุณภาพเหมาะสมกับราคา และมีผู้ขายไม่ต่ำกว่า 3 ราย

ข. การจัดซื้อ

1. ให้สถานศึกษาดำเนินการจัดซื้อ โดยถือปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุพ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

1.1 วิธีตกลงราคา ให้คำนึงถึงคุณภาพที่เหมาะสมกับราคา และให้ต่อรองราคาจากผู้ขาย เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

1.2 วิธีสอบราคาและวิธีประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ให้ประกาศกำหนดเงื่อนไขการพิจารณาหนังสือเรียนเป็นรายวิชาต่อชั้น เพื่อจะได้หนังสือเรียนที่หลากหลายจากทุกสำนักพิมพ์ และตรงตามความต้องการที่จะใช้ในการเรียนการสอนของสถานศึกษา และไม่จัดซื้อหนังสือเรียนเป็นชุด

2. ให้สถานศึกษาเตรียมดำเนินการหาผู้ขายไว้ เพื่อให้พร้อมที่จะทำสัญญาได้ทันทีเมื่อได้รับแจ้งอนุมัติการโอนเงินงบประมาณเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารของสถานศึกษา

3. เมื่อได้รับเงินงบประมาณให้ตรวจสอบจำนวนเงินที่ได้รับแจ้งการโอนเงิน และจำนวนเงินในสมุดคู่ฝากของธนาคาร ว่ามีจำนวนเงินที่ถูกต้องตรงกัน

4. ออกใบเสร็จรับเงินตามแบบของทางราชการในนามของสถานศึกษา ตามจำนวนเงินที่ได้รับ ส่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อรวบรวมไว้เป็นหลักฐาน

5. เมื่อดำเนินการจัดซื้อหนังสือเรียนเรียบร้อยแล้วให้สถานศึกษาลงบัญชีวัสดุ หนังสือเรียน เพื่อสะดวกในการตรวจสอบ

6. การจัดซื้อควรแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มาจากประชาชน ร่วมเป็นคณะกรรมการจัดซื้อ (ถ้ามี) และคณะกรรมการตรวจรับพัสดุอย่างน้อย 1 คน

7. จัดระบบการยืมหนังสือเรียน ให้แก่นักเรียนทุกคนและสามารถส่งต่อไปยังนักเรียนรุ่นต่อไป

8. การจัดซื้อหนังสือเรียน จะต้องดำเนินการด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และให้ทันก่อนเปิดภาคเรียน ทั้งนี้ได้กำหนดปฏิทินการดำเนินงานมาให้ด้วยแล้ว

9. เงินเหลือจากการดำเนินการจัดซื้อ สามารถนำไปใช้จ่ายในรายการโครงการเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ ได้ตามความจำเป็น และเหมาะสม โดยผ่านความเห็นชอบร่วมกันของภาคี 4 ฝ่าย และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

เครื่องแบบนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจะโอนเงินงบประมาณค่าเครื่องแบบนักเรียน ซึ่งเป็นเงินงบอุดหนุนทั่วไป เข้าบัญชีเงินฝากธนาคารของสถานศึกษา โดยให้สถานศึกษาจ่ายเงินสดให้กับนักเรียนและผู้ปกครอง เพื่อไปจัดซื้อเครื่องแบบนักเรียนคนละ 2 ชุด ในกรณีต้องใช้เครื่องแบบนักเรียนที่แตกต่างไปจากเครื่องแบบปกติและราคาสูงกว่าวงเงินที่ได้รับ อาจจัดซื้อได้เพียง 1 ชุด และหากมีเครื่องแบบนักเรียนปกติเพียงพอแล้ว อาจนำเงินที่ได้รับไปจัดซื้อเข็มขัด รองเท้า ถุงเท้า ชุดลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด/ชุดกีฬาได้ โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. เมื่อได้รับเงินงบประมาณให้ตรวจสอบ จำนวนเงินที่ได้รับแจ้งการโอนเงิน และจำนวนเงินในสมุดคู่ฝากของธนาคารว่ามีจำนวนเงินที่ถูกต้องตรงกัน

2. ออกใบเสร็จรับเงินตามแบบของทางราชการ ในนามของสถานศึกษา ตามจำนวนเงินที่ได้รับ ส่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อรวบรวมไว้เป็นหลักฐาน
3. แต่งตั้งผู้จ่ายเงินอย่างน้อย 2 คน เพื่อร่วมกันจ่ายเงินให้กับนักเรียน
4. จ่ายเงินให้นักเรียน โดยลงลายมือชื่อรับเงิน กรณีนักเรียนไม่สามารถลงลายมือชื่อรับเงินได้ ให้ผู้ปกครองลงลายมือชื่อรับเงินแทนเพื่อไว้เป็นหลักฐานการจ่าย ตามตัวอย่างเอกสารหมายเลข 1 ในภาคผนวก
5. แจ้งให้นักเรียน ผู้ปกครอง เลือกซื้อเครื่องแบบนักเรียน ได้ตามความต้องการ และให้ทันก่อนเปิดภาคเรียน
6. ติดตามใบเสร็จรับเงินจากนักเรียน/ผู้ปกครอง
7. ดูแลให้นักเรียนมีเครื่องแบบนักเรียนจริง
8. สถานศึกษาตรวจสอบ หากพบว่านักเรียนไม่มีเครื่องแบบนักเรียน โดยที่นำเงินไปใช้จ่ายอย่างอื่นที่ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ผู้ปกครองจะต้องคืนเงินให้กับทางราชการ
9. เงินค่าเครื่องแบบนักเรียนที่เหลือจากการดำเนินการแล้วสามารถนำไปใช้จ่ายในรายการโครงการเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพได้ตามความจำเป็น และเหมาะสม โดยผ่านความเห็นชอบร่วมกันของภาคี 4 ฝ่าย และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

อุปกรณ์การเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจะโอนเงินงบประมาณค่าอุปกรณ์การเรียน ซึ่งเป็นเงินงบอุดหนุนทั่วไป เข้าบัญชีเงินฝากธนาคารของสถานศึกษา โดยให้สถานศึกษาจ่ายเงินสดให้กับนักเรียนและผู้ปกครอง เพื่อนำไปเลือกซื้ออุปกรณ์การเรียนที่จำเป็นต้องใช้ในการเรียนการสอนได้ตามความต้องการให้เหมาะสมกับนักเรียนในแต่ละระดับชั้น ดังนี้

1. ระดับก่อนประถมศึกษา เช่น กระจาย สีเทียน ดินน้ำมัน ไร้สารพิษ เป็นต้น
2. ระดับประถมศึกษา เช่น แบบฝึกหัด สมุด ดินสอ ยางลบ ปากกา ไม้บรรทัด ไม้โปรแทรกเตอร์ วัสดุฝึก ICT เป็นต้น
3. ระดับมัธยมศึกษา เช่น สมุด ยางลบ ปากกา ดินสอ ไม้บรรทัด ไม้โปรแทรกเตอร์ เครื่องมือเรขาคณิต วัสดุฝึก ICT เป็นต้น ระเบียบปฏิบัติในการจ่ายเงิน การควบคุม ติดตาม และตรวจสอบให้ปฏิบัติเหมือนกับการจ่ายเงินค่าเครื่องแบบนักเรียน

กิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจะโอนเงินงบประมาณ ซึ่งเป็นเงินงบอุดหนุนทั่วไป เข้าบัญชีเงินฝากธนาคารของสถานศึกษา โดยให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมสำหรับนักเรียน ดังต่อไปนี้

1. กิจกรรมวิชาการ ปีละ 1 ครั้ง
2. กิจกรรมคุณธรรม/ลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด ปีละ 1 ครั้ง
3. กิจกรรมการทัศนศึกษา ปีละ 1 ครั้ง
4. การให้บริการสารสนเทศ/ICT ปีละ 40 ชั่วโมง/คน

โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. เมื่อได้รับเงินงบประมาณให้ตรวจสอบ จำนวนเงินที่ได้รับแจ้งการโอนเงิน และจำนวนเงินในสมุดคู่ฝากของธนาคารว่ามีจำนวนเงินที่ถูกต้องตรงกัน
2. ออกใบเสร็จรับเงินตามแบบของทางราชการ ในนามของสถานศึกษา ตามจำนวนเงินที่ได้รับ ส่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อรวบรวมไว้เป็นหลักฐาน
3. กำหนดกิจกรรมที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียน โดยความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และคณะกรรมการภาคี 4 ฝ่าย

4. การใช้จ่ายเงินงบประมาณ ต้องดำเนินการตามระเบียบของทางราชการ เพื่อให้เกิดความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียน

5. เงินที่เหลือจากการดำเนินการแล้ว สามารถนำไปใช้จ่ายในรายการโครงการเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ ได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม โดยผ่านความเห็นชอบร่วมกันของภาคี 4 ฝ่าย และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.1.6 ติดตาม ควบคุม และกำกับ

1. พัฒนาระบบการควบคุมภายในโรงเรียนโดยให้ภาคี 4 ฝ่าย ประกอบด้วย ผู้แทนครู ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน และผู้แทนกรรมการนักเรียน ถ้าเป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก (มีนักเรียนน้อยกว่า 300 คน) ให้มีได้ไม่น้อยกว่าฝ่ายละ 1 คน สำหรับสถานศึกษาขนาดใหญ่ (มีนักเรียน 301 คนขึ้นไป ให้มีได้ไม่น้อยกว่าฝ่ายละ 2 คน โดยการเสนอชื่อของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และให้กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีบทบาทในการช่วยเหลือ ดูแล สนับสนุน และแก้ปัญหา

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดตั้งคณะกรรมการประสานงานติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานภายในเขตพื้นที่การศึกษา

3. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดตั้งคณะกรรมการติดตามขั้นตอนการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

4.17 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้รับการสนับสนุน รายการหนังสือเรียน อุปกรณ์การเรียน เครื่องแบบนักเรียน และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างทั่วถึง และเท่าเทียม

2. นักเรียนมีความพร้อมที่จะเรียน เนื่องจากได้รับการสนับสนุนหนังสือ อุปกรณ์การเรียน และเครื่องแบบนักเรียนครบทุกคน

3. สถานศึกษาสามารถจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

4. ผู้ปกครองนักเรียนได้รับการบรรเทาภาระค่าครองชีพ เนื่องจากลดค่าใช้จ่ายในเรื่องหนังสือแบบเรียน อุปกรณ์การเรียน เครื่องแบบนักเรียน กิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สามารถนำเงินส่วนนี้ไปใช้ในชีวิตประจำวันในเรื่องอื่น ๆ ได้ เป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจได้อีกทางหนึ่ง

4.2 ผู้ปกครองที่เข้าร่วมโครงการเรียนฟรี 15 ปี ในจังหวัดเชียงใหม่

โดยตัวอย่างที่ทำการเก็บข้อมูลจะเก็บในบริเวณ โรงเรียน ตั้งแต่ วันที่ 23 เมษายน พ.ศ. 2554 ถึง วันที่ 7 พฤษภาคม พ.ศ. 2554 โดยสัมภาษณ์กลุ่มผู้ปกครองที่เข้าร่วมโครงการเรียนฟรี 15 ปี ในจังหวัดเชียงใหม่

โดยแบ่งผลการศึกษาออกเป็น 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครองที่เข้าร่วมโครงการเรียนฟรี 15 ปีของรัฐบาล

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการใช้จ่ายของผู้ปกครองที่เข้าร่วมโครงการเรียนฟรี 15 ปีของรัฐบาล

ส่วนที่ 3 ความรู้และความเข้าใจของผู้ปกครองที่มีต่อโครงการเรียนฟรี 15 ปี

ส่วนที่ 4 ประเมินโครงการเรียนฟรี 15 ปีจากความคาดหวังและความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อโครงการ

4.2.1 ข้อมูลทั่วไป ของผู้ปกครองที่เข้าร่วมโครงการเรียนฟรี 15 ปี

ข้อมูลโดยทั่วไปของผู้ปกครอง ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ การศึกษาที่จบสูงสุด อาชีพ รายได้ของครอบครัวต่อเดือน จำนวนบุตร ประเภทโรงเรียนที่บุตรศึกษาอยู่ ชั้นปี การศึกษาของบุตร จากการศึกษาได้ผล ดังนี้

1. เพศ

จากการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ที่เข้าร่วมโครงการเรียนฟรี 15 ปี เป็นเพศหญิง 253 คน คิดเป็นร้อยละ 63.2 และเพศชาย 147 คนคิดเป็นร้อยละ 36.8 ดังตารางที่ 4.1

ตาราง 4.1 แสดงเพศของผู้ปกครองที่เข้าร่วมโครงการเรียนฟรี 15 ปี

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	147	36.8
หญิง	253	63.2
รวม	400	100.0

ที่มา: จากการสำรวจ

2. อายุ

จากการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ที่เข้าร่วมโครงการเรียนฟรี 15 ปี มีช่วงอายุระหว่าง 41-45 ปี จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 20.5 ช่วงอายุของผู้ปกครองที่รองลงมาคือ ช่วงอายุระหว่าง 46-50 ปี จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 18.3 ดังตารางที่ 4.2

ตาราง 4.2 แสดงอายุของผู้ปกครองที่เข้าร่วมโครงการเรียนฟรี 15 ปี

ช่วงอายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
21-25 ปี	17	4.3
26-30 ปี	55	13.8
31-35 ปี	46	11.5
36-40 ปี	68	17.0
41-45 ปี	82	20.5
46-50 ปี	73	18.3

ตาราง 4.2 แสดงอายุของผู้ปกครองที่เข้าร่วมโครงการเรียนฟรี 15 ปี (ต่อ)

ช่วงอายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
51-55 ปี	50	12.5
56-60 ปี	9	2.3
รวม	400	100.0

ที่มา: จากการสำรวจ

3. ระดับการศึกษาสูงสุดที่จบ

จากการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองที่เข้าร่วมโครงการเรียนฟรี 15 ปี ส่วนใหญ่ระดับการศึกษาสูงสุดที่จบคือ ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 45.3 ระดับการศึกษาที่จบรองลงมาคือ มัธยมศึกษา หรือปวช. จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 26.5 ดังตารางที่ 4.3

ตาราง 4.3 แสดงระดับการศึกษาสูงสุดที่จบของผู้ปกครองที่เข้าร่วมโครงการเรียนฟรี 15 ปี

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประถมศึกษา	19	4.8
มัธยมศึกษา หรือปวช.	106	26.5
อนุปริญญา หรือเทียบเท่า (ปวส.)	66	16.5
ปริญญาตรี	181	45.3
ปริญญาโท	24	6.0
ปริญญาเอก	4	1.0
รวม	400	100.0

ที่มา: จากการสำรวจ

4. อาชีพ

จากการศึกษาพบว่าอาชีพส่วนใหญ่ของผู้ปกครองที่เข้าร่วมโครงการเรียนฟรี 15 ปี มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 37.0 อาชีพที่รองลงมาคืออาชีพพนักงานเอกชน จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 28.5 ดังตารางที่ 4.4

ตาราง 4.4 แสดงอาชีพของผู้ปกครองที่เข้าร่วมโครงการเรียนฟรี 15 ปี

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	148	37.0
พนักงานเอกชน	114	28.5
ทำธุรกิจส่วนตัว	50	12.5
รับจ้าง	72	18.0
การเกษตร	10	2.5
แม่บ้าน	6	1.5
รวม	400	100.0

ที่มา: จากการสำรวจ

5. รายได้ของครอบครัวต่อเดือน

จากการศึกษาพบว่ารายได้ต่อครอบครัวต่อเดือนของผู้ปกครองที่เข้าร่วมโครงการเรียนฟรี 15 ปี ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 10,001-30,000 บาท เป็นจำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 51.0 รายได้ต่อครอบครัวต่อเดือนที่รองลงมาคือ 30,001-50,000 บาท เป็นจำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 18.5 ดังตารางที่ 4.5

ตาราง 4.5 แสดงรายได้ต่อครอบครัวของผู้ปกครองที่เข้าร่วมโครงการเรียนฟรี 15 ปี

รายได้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า10,000 บาท	61	15.3
10,001-30,000 บาท	204	51.0
30,001-50,000 บาท	74	18.5
50,001-70,000 บาท	23	5.8
70,001-90,000 บาท	18	4.5
90,001-100,000 บาท	10	2.5
มากกว่า100,001 บาท	10	2.5
รวม	400	100.0

ที่มา: จากการสำรวจ

6. จำนวนบุตร

จากการศึกษาพบว่า จำนวนบุตรของผู้ปกครองที่เข้าร่วมโครงการเรียนฟรี 15 ปี ส่วนใหญ่จะมีบุตร 2 คน เป็นจำนวน 328 คน คิดเป็นร้อยละ 51.2 จำนวนบุตรของผู้ปกครองที่เข้าร่วมโครงการเรียนฟรี 15 ปี ที่รองลงมาคือ 1 คน เป็นจำนวน 203 คน คิดเป็นร้อยละ 31.6 ดังตารางที่ 4.6

ตาราง 4.6 แสดงจำนวนบุตรของผู้ปกครองที่เข้าร่วมโครงการเรียนฟรี 15 ปี

จำนวนบุตร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1 คน	203	31.6
2 คน	328	51.2
3 คน	72	11.2
4 คน	28	4.4
5 คน	10	1.6
รวม	641	100.0

ที่มา: จากการสำรวจ

7. ประเภทโรงเรียนที่บุตรศึกษาอยู่

จากการศึกษาพบว่า บุตรของผู้ปกครองที่เข้าร่วมโครงการเรียนฟรี 15 ปี ส่วนใหญ่เข้าโรงเรียนเอกชน เป็นจำนวน 300 คน คิดเป็นร้อยละ 75.0 และเข้าโรงเรียนรัฐบาล เป็นจำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 ดังตารางที่ 4.7

ตาราง 4.7 แสดงประเภทโรงเรียนที่บุตรศึกษาอยู่ของผู้ปกครองที่เข้าร่วมโครงการเรียนฟรี 15 ปี

ประเภท	จำนวน (คน)	ร้อยละ
โรงเรียนรัฐบาล	100	25.0
โรงเรียนเอกชน	300	75.0
รวม	400	100.0

ที่มา: จากการสำรวจ

8. ชั้นปีการศึกษาของบุตร

จากการศึกษาพบว่า บุตรของผู้ปกครองที่เข้าร่วมโครงการเรียนฟรี 15 ปี ส่วนใหญ่อยู่มัธยมต้น (ม.1 - ม.3) เป็นจำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 23.7 รองลงมาคือ ประถมต้น (ป.1 - ป.6) เป็นจำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 22.6 ดังตารางที่ 4.8

ตาราง 4.8 แสดงชั้นปีการศึกษาของบุตรที่ผู้ปกครองได้เข้าร่วมโครงการเรียนฟรี 15 ปี

ช่วงอายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อนุบาล (อ.1-อ.3)	97	15.1
ประถมต้น (ป.1-ป.6)	144	22.6
มัธยมต้น (ม.1-ม.3)	152	23.7
มัธยมปลาย (ม.4-ม.6)/ปวช.	133	20.7
อื่นๆ ต่ำกว่า/สูงกว่าปีที่ศึกษา	115	17.9
รวม	641	100.0

ที่มา: จากการสำรวจ

4.2.2 พฤติกรรมการใช้จ่ายของผู้ปกครองที่เข้าร่วมโครงการเรียนฟรี 15 ปี

พฤติกรรมการใช้จ่ายของผู้ปกครอง ซึ่งจะประกอบด้วย จำนวนเงินที่ใช้จ่ายในด้านอุปกรณ์การเรียน จำนวนเงินที่ใช้จ่ายในด้านเครื่องแบบนักเรียน และค่าใช้จ่ายสำหรับการศึกษาของบุตรแต่ละคน จากการศึกษาได้ผล ดังนี้

1. จำนวนเงินที่ใช้จ่ายในด้านอุปกรณ์การเรียน

จากการศึกษาพบว่า จำนวนเงินที่ผู้ปกครองใช้จ่ายในด้านอุปกรณ์การเรียนส่วนใหญ่ ใช้จ่ายมากกว่าเงินที่ได้รับ เป็นจำนวน 322 คน คิดเป็นร้อยละ 80.5 โดยจะใช้จ่ายเงินมากกว่าเงินที่ได้รับระหว่าง 501-2,000 บาท เป็นจำนวน 152 คน ร้อยละ 47.2 รองลงมาคือ ต่ำกว่า 500 บาท เป็นจำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 25.2 ซึ่งมีค่าใช้จ่ายต่ำสุดเท่ากับ 100 บาท มีค่าใช้จ่ายสูงสุดเท่ากับ 20,000 บาท โดยคิดเป็นค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2,406.20 บาท ดังตารางที่ 4.9

ตาราง 4.9 แสดงจำนวนเงินที่ใช้จ่ายในด้านอุปกรณ์การเรียน

เงินใช้จ่ายด้านอุปกรณ์การเรียน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เท่ากับเงินที่ได้รับ	77	19.3
มากกว่าเงินที่ได้รับ	322	80.5
ต่ำกว่า 500 บาท	81	25.2
501 -2,000 บาท	152	47.2
2,001 – 4,000 บาท	41	12.8
4,001 – 6,000 บาท	25	7.8
6,001 – 8,000 บาท	10	3.1
8,001 – 10,000 บาท	7	2.1
มากกว่า 10,001 บาท	6	1.8
น้อยกว่าเงินที่ได้รับ	1	0.2
200 บาท	1	0.2
รวม	400	100.0

ที่มา: จากการสำรวจ

2. จำนวนเงินที่ใช้จ่ายในด้านเครื่องแบบนักเรียน

จากการศึกษาพบว่า จำนวนเงินที่ผู้ปกครองใช้จ่ายในด้านเครื่องแบบนักเรียนส่วนใหญ่ใช้จ่ายมากกว่า เป็นจำนวน 337 คน คิดเป็นร้อยละ 84.2 โดยจะใช้จ่ายเงินมากกว่าเงินที่ได้รับระหว่าง 501 – 2,000 บาท เป็นจำนวน 203 คน คิดเป็นร้อยละ 60.2 รองลงมา คือ ต่ำกว่า 500 และ 2,001 – 4,000 บาท เป็นจำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 15.1 ซึ่งมีค่าใช้จ่ายต่ำสุดเท่ากับ 300 บาท มีค่าใช้จ่ายสูงสุดเท่ากับ 10,000 บาท โดยคิดเป็นค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1,924.18 บาท ดังตารางที่ 4.10

ตาราง 4.10 แสดงจำนวนเงินที่ใช้จ่ายในด้านเครื่องแบบนักเรียน

เงินใช้จ่ายด้านเครื่องแบบนักเรียน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เท่ากับเงินที่ได้รับ	63	15.8
มากกว่าเงินที่ได้รับ	337	84.2
ต่ำกว่า 500	51	15.1
501-2,000 บาท	203	60.2
2,001 – 4,000 บาท	51	15.1
4,001 – 6,000 บาท	27	8.0
6,001 – 8,000 บาท	4	1.3
8,001 – 10,000 บาท	1	0.3
รวม	400	100.0

ที่มา: จากการสำรวจ

3. ค่าใช้จ่ายสำหรับการศึกษาของบุตรแต่ละคนโดยประมาณ

จากการศึกษาพบว่า ค่าใช้จ่ายสำหรับการศึกษาของบุตรแต่ละคนส่วนใหญ่ ต่ำกว่า 5,000 บาท เป็นจำนวน 199 คน คิดเป็นร้อยละ 49.7 รองลงมา คือ 5,001 – 10,000 บาท เป็นจำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 39.5 ซึ่งมีค่าใช้จ่ายต่ำสุดเท่ากับ 1,000 บาท และมีค่าใช้จ่ายสูงสุด เท่ากับ 30,000 บาท โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 6,958 ดังตารางที่ 4.11

ตาราง 4.11 แสดงค่าใช้จ่ายสำหรับการศึกษาของบุตรแต่ละคนโดยประมาณ

ค่าใช้จ่าย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	199	49.7
5,001 – 10,000 บาท	158	39.5
10,001 – 15,000 บาท	27	6.8
15,001 – 20,000 บาท	14	3.5
มากกว่า 20,001 บาท	2	0.5
รวม	400	100.0

ที่มา: จากการสำรวจ

4.2.3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการเรียนฟรี 15 ปี

การศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการเรียนฟรี 15 ปี โดยการกำหนดคำถามจำนวน 12 ข้อ และกำหนดคำตอบ 2 คำตอบคือ ถูกต้อง และไม่ถูกต้อง เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจ โดยมีคำถามดังนี้

ข้อที่ 1 “วัตถุประสงค์ของโครงการเรียนฟรี 15 ปี คือ เพื่อให้นักเรียนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย สำหรับรายการหนังสือเรียน อุปกรณ์การเรียน เครื่องแบบนักเรียนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ภาครัฐให้การสนับสนุน”

ข้อที่ 2 “ผู้มีสิทธิ์ได้เข้าร่วมโครงการเรียนฟรี 15 ปี คือผู้ที่ศึกษาตั้งแต่อนุบาลจนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย”

ข้อที่ 3 “ถ้ามีผู้ลงทะเบียนในการรับเงินค่าเครื่องแบบนักเรียนและอุปกรณ์การเรียน กระทรวงศึกษาธิการจะนำเงินเหล่านี้จะนำไปให้กับโรงเรียนที่ด้อยโอกาสพัฒนาถึง 600 โรงเรียนทั่วประเทศ”

ข้อที่ 4 “กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนประกอบด้วย กิจกรรมวิชาการ ทักษะศึกษา และการบริการสารสนเทศ/ICT 40 ชั่วโมง/ปี”

ข้อที่ 5 “โรงเรียนต้องจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้ครบทั้ง 3 กิจกรรม”

ข้อที่ 6 “โรงเรียนไม่สามารถเก็บเงินเพิ่มเติมเพื่อนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้ นอกเหนือจากกิจกรรมเรียนฟรีที่กำหนดไว้ได้”

ข้อที่ 7 “โรงเรียนจะจัดซื้อหนังสือเรียน เพราะเป็นทรัพย์สินของโรงเรียนที่ให้นักเรียนยืมเรียน โดยซื้อได้เฉพาะหนังสือที่ได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ หรือตามแนวทางที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนด”

ข้อที่ 8 “โรงเรียนสามารถกำหนดรายการอุปกรณ์การเรียนให้กับผู้ปกครองได้”

ข้อที่ 9 “รูปแบบนักเรียน และอุปกรณ์การเรียนนั้น นักเรียนและผู้ปกครองจะได้รับเงินสดจากโรงเรียน เพื่อไปดำเนินการซื้อเอง จากที่ใดก็ได้ เมื่อซื้อเสร็จแล้ว ไม่จำเป็นต้องนำไปเสร็จรับเงินหรือหลักฐานอื่นมาแสดงแก่โรงเรียน”

ข้อที่ 10 “กรณีผู้ปกครองไปจัดซื้อเครื่องแบบนักเรียนจากร้านค้าที่ไม่มีใบเสร็จรับเงิน จะต้องขอให้ผู้ขาย/ร้านค้าเขียนบิลเงินสดระบุที่อยู่ร้านขาย หมายเลขโทรศัพท์เพื่อให้สามารถตรวจสอบได้”

ข้อที่ 11 “ผู้ปกครองไปจัดซื้อเครื่องแบบนักเรียน หรืออุปกรณ์การเรียนแล้วไม่จำเป็นต้องใช้เงินตามที่โครงการกำหนดไว้”

ข้อที่ 12 “รัฐบาลนี้จะดำเนินโครงการนี้ไปอย่างต่อเนื่องเพื่อดำรงสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนทุกคนที่จะได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพ เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 และนโยบายของรัฐบาล”

จากการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการเรียนฟรี 15 ปี ในระดับปานกลาง เป็นจำนวน 321 คน คิดเป็นร้อยละ 80.3 รองลงมา อยู่ในระดับน้อย เป็นจำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 17.7 และอยู่ในระดับมาก จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2 ตามลำดับดังตารางที่ 4.12

ตาราง 4.12 แสดงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการเรียนฟรี 15 ปี

ระดับความรู้ความเข้าใจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อย	71	17.7
ปานกลาง	321	80.3
มาก	8	2.0
รวม	400	100.0

ที่มา: จากการสำรวจ

4.2.4 ประเมินโครงการเรียนฟรี 15 ปีจากความคาดหวังและความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อโครงการ

1. โครงการเรียนฟรี 15 ปี เกิดคาดหวังและความพึงพอใจมากน้อยเพียงใด

จากการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองคาดหวังในทุกด้านในระดับปานกลาง แต่ผู้ปกครองมีความพึงพอใจในระดับปานกลางในด้านเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรที่ให้บริการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการ และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ในส่วนของการมีส่วนร่วมบริการที่มีความสะดวกในการติดต่อ และความมีระเบียบของสถานที่บริการ และผู้ปกครองมีความพึงพอใจในระดับน้อย ในด้านกระบวนการขั้นตอนการให้บริการของภาครัฐ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในส่วนของการมีสื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ที่ให้ความรู้ความเข้าใจ ด้านจำนวนมูลค่าของเงินที่ได้รับ และด้านสิ่งที่ได้รับมิใช่ตัวเงิน ดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 แสดงความคาดหวังและความพึงพอใจของผู้ปกครอง

รายการ	คาดหวังที่ท่านคาดว่าจะได้รับ (ก่อนมีโครงการ)		ความพึงพอใจที่ท่านได้รับ (หลังจากมีโครงการแล้ว)	
	ค่าเฉลี่ย	แปลผล	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
1) ด้านกระบวนการขั้นตอนการให้บริการของภาครัฐ				
- ความรวดเร็วในการให้บริการ และทันตามกำหนดเวลา	2.93	คาดหวังปานกลาง	2.48	พึงพอใจน้อย
- มีความเป็นธรรมไม่เลือกปฏิบัติ	3.00	คาดหวังปานกลาง	2.53	พึงพอใจน้อย
2) ด้านเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรที่ให้บริการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการ				
- มีความสุภาพ อธิบายดี กิริยามารยาทที่ดี	3.13	คาดหวังปานกลาง	2.65	พึงพอใจปานกลาง
- ผู้ให้บริการมีความรู้ความสามารถ	3.13	คาดหวังปานกลาง	2.70	พึงพอใจปานกลาง

ตารางที่ 4.13 แสดงความคาดหวังและความพึงพอใจของผู้ปกครอง (ต่อ)

รายการ	คาดหวังที่ท่านคาดว่าจะได้รับ (ก่อนมีโครงการ)		ความพึงพอใจที่ท่านได้รับ (หลังจากมีโครงการแล้ว)	
	ค่าเฉลี่ย	แปลผล	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
- เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้มีความพร้อม ในการให้บริการ	3.16	คาดหวังปาน กลาง	2.67	พึงพอใจปาน กลาง
3) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก				
- การมีส่วนบริการที่มีความ สะดวกในการติดต่อ	3.11	คาดหวังปาน กลาง	2.63	พึงพอใจปาน กลาง
- ความมีระเบียบของสถานที่ บริการ	3.10	คาดหวังปาน กลาง	2.66	พึงพอใจปาน กลาง
- การมีสื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ที่ให้ความรู้ความเข้าใจ	3.07	คาดหวังปาน กลาง	2.52	พึงพอใจน้อย
4) ด้านจำนวนมูลค่าของเงินที่ได้รับ				
- ค่าเครื่องแบบนักเรียน	2.94	คาดหวังปาน กลาง	2.15	พึงพอใจน้อย
- ค่าอุปกรณ์การเรียน	2.94	คาดหวังปาน กลาง	2.17	พึงพอใจน้อย
5) ด้านสิ่งที่ได้รับที่มีใช้ตัวเงิน				
- กิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	3.03	คาดหวังปาน กลาง	2.50	พึงพอใจน้อย
- หนังสือเรียน	3.03	คาดหวังปาน กลาง	2.44	พึงพอใจน้อย

ที่มา: จากการสำรวจ

2. อันดับความคาดหวังต่อโครงการเรียนฟรี 15 ปี

พบว่า ส่วนใหญ่ผู้ปกครองคาดหวังในโครงการเรียนฟรี 15 ปี อันดับ 1 คือ ด้านเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรที่ให้บริการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการ อันดับ 2 คือ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก อันดับ 3 คือ ด้านสิ่งที่ได้รับที่มีใช้ตัวเงิน อันดับ 4 คือ ด้านกระบวนการขั้นตอนการให้บริการของภาครัฐ อันดับ 5 คือ ด้านจำนวนมูลค่าของเงินที่ได้รับ ดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 แสดงอันดับความคาดหวังของผู้ปกครองต่อโครงการเรียนฟรี 15 ปี

รายการ	อันดับ	ค่าเฉลี่ย
ด้านกระบวนการขั้นตอนการให้บริการของภาครัฐ	4	2.97
ด้านเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรที่ให้บริการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการ	1	3.14
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	2	3.09
ด้านจำนวนมูลค่าของเงินที่ได้รับ	5	2.94
ด้านสิ่งที่ได้รับที่มีใช้ตัวเงิน	3	3.03

ที่มา: จากการสำรวจ

3. อันดับความพึงพอใจต่อโครงการเรียนฟรี 15 ปี

พบว่า ส่วนใหญ่ผู้ปกครองพึงพอใจในโครงการเรียนฟรี 15 ปี อันดับ 1 คือ ด้านเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรที่ให้บริการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการ อันดับ 2 คือ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก อันดับ 3 คือ ด้านกระบวนการขั้นตอนการให้บริการของภาครัฐ อันดับ 4 คือ ด้านสิ่งที่ได้รับที่มีใช้ตัวเงิน อันดับ 5 คือ ด้านจำนวนมูลค่าของเงินที่ได้รับ ดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 แสดงอันดับความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อโครงการเรียนฟรี 15 ปี

รายการ	อันดับ	ค่าเฉลี่ย
ด้านกระบวนการขั้นตอนการให้บริการของภาครัฐ	3	2.51
ด้านเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรที่ให้บริการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการ	1	2.67
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	2	2.60
ด้านจำนวนมูลค่าของเงินที่ได้รับ	5	2.16
ด้านสิ่งที่ได้รับที่มีใช้ตัวเงิน	4	2.47

ที่มา: จากการสำรวจ

4.3 เจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องกับโครงการเรียนฟรี 15 ปี ในจังหวัดเชียงใหม่

โดยตัวอย่างที่ทำการเก็บข้อมูลจะเก็บในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ 1 และ โรงเรียนต่าง ๆ ตั้งแต่ วันที่ 23 เมษายน พ.ศ. 2554 ถึง วันที่ 7 พฤษภาคม พ.ศ. 2554 โดยสัมภาษณ์กลุ่มเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับโครงการเรียนฟรี 15 ปี ในจังหวัดเชียงใหม่

โดยแบ่งผลการศึกษาออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับโครงการเรียนฟรี 15 ปี

ส่วนที่ 2 ประเมินโครงการเรียนฟรี 15 ปีของรัฐบาลจากทัศนคติของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับ

โครงการ

4.3.1 ข้อมูลทั่วไป ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับโครงการเรียนฟรี 15 ปี

ข้อมูลโดยทั่วไปของเจ้าหน้าที่ ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ การศึกษาที่จบสูงสุด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและกำกับดูแลการศึกษา ตำแหน่งงาน ระยะเวลาการทำงาน จากการศึกษาได้ผล ดังนี้

1) เพศ

จากการศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับที่เข้าร่วมโครงการเรียนฟรี 15 ปี ส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง 24 คน คิดเป็นร้อยละ 96 และเพศชาย 1 คนคิดเป็นร้อยละ 4 ดังตารางที่ 4.16

ตาราง 4.16 แสดงเพศของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับโครงการเรียนฟรี 15 ปี

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	1	4.0
หญิง	24	96.0
รวม	25	100.0

ที่มา: จากการสำรวจ

2) อายุ

จากการศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับโครงการเรียนฟรี 15 ปี ส่วนใหญ่มีช่วงอายุระหว่าง 51-55 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 44 ช่วงอายุของเจ้าหน้าที่ที่รองลงมาคือ ช่วงอายุระหว่าง 46-50 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 24 ดังตารางที่ 4.17

ตาราง 4.17 แสดงอายุของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับโครงการเรียนฟรี 15 ปี

ช่วงอายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
36-40 ปี	1	4.0
41-45 ปี	5	20.0
46-50 ปี	6	24.0
51-55 ปี	11	44.0
56-60 ปี	2	8.0
รวม	25	100.0

ที่มา: จากการสำรวจ

3) การศึกษาสูงสุดที่จบ

จากการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่การศึกษาสูงสุดที่จบของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับโครงการเรียนฟรี 15 ปี จบปริญญาตรี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 76 รองลงมาคือจบปริญญาโท จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 16 ดังตารางที่ 4.18

ตาราง 4.18 แสดงระดับการศึกษาสูงสุดที่จบของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับโครงการเรียนฟรี 15 ปี

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อนุปริญญา หรือเทียบเท่า (ปวส.)	1	4.0
ปริญญาตรี	19	76.0
ปริญญาโท	4	16.0
ปริญญาเอก	1	4.0
รวม	25	100.0

ที่มา: จากการสำรวจ

4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและกำกับดูแลการศึกษา

จากการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับโครงการเรียนฟรี 15 ปี สังกัดอยู่ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ 1 จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 60 และเจ้าหน้าที่ที่สังกัดอยู่ในโรงเรียน จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 40 ดังตารางที่ 4.19

ตาราง 4.19 แสดงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับโครงการเรียนฟรี 15 ปี

หน่วยงาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ 1	15	60.0
โรงเรียน	10	40.0
โรงเรียนรัฐบาล	5	50.0
โรงเรียนเอกชน	5	50.0
รวม	25	100.0

ที่มา: จากการสำรวจ

5. ตำแหน่งงาน

จากการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับโครงการเรียนฟรี 15 ปี อยู่ตำแหน่งครูชำนาญการ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 28 รองลงมาคือตำแหน่งนักวิชาการศึกษา จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 20 ดังตารางที่ 4.20

ตาราง 4.20 แสดงตำแหน่งงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับโครงการเรียนฟรี 15 ปี

ตำแหน่งงาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ผู้อำนวยการกลุ่ม	1	4.0
ครูชำนาญการ	7	28.0
นักวิชาการศึกษา	5	20.0
เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน	2	10.0
นักวิเคราะห์นโยบายและแผน	3	12.0
หัวหน้างาน	4	16.0
หัวหน้าการเงิน	3	12.0
รวม	25	100.0

ที่มา: จากการสำรวจ

6. ระยะเวลาการทำงาน

จากการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับโครงการเรียนฟรี 15 ปี ระยะเวลาการทำงานมากกว่า 20 ปี เป็นจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 76 ระยะเวลาการทำงานที่รองลงมาคือ ช่วง 16 - 20 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 20 ดังตารางที่ 4.21

ตารางที่ 4.21 แสดงระยะเวลาการทำงานของเจ้าหน้าที่

ระยะเวลาการทำงาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
11-15 ปี	1	4.0
16-20 ปี	5	20.0
มากกว่า 20 ปี	19	76.0
รวม	25	100.0

ที่มา: จากการสำรวจ

4.3.2 ประเมินโครงการเรียนฟรี 15 ปีของรัฐบาลจากทัศนคติของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

1) เห็นด้วยกับโครงการเรียนฟรี 15 ปี หรือไม่

จากการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับโครงการเรียนฟรี 15 ปี เห็นด้วยกับโครงการเรียนฟรี 15 ปี เป็นจำนวน 26 คน โดยส่วนใหญ่เห็นด้วย เนื่องจากโครงการทำเพื่อช่วยเหลือด้านค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 27.3 แต่เจ้าหน้าที่ที่ไม่เห็นด้วยกับโครงการเรียนฟรี 15 ปี จำนวน 6 คน โดยส่วนใหญ่เนื่องจากโครงการทำเพื่อหวังผลประโยชน์ทางการเมือง และเป็นโครงการที่ได้ประโยชน์อย่างไม่ทั่วถึง จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 นอกจากนี้ยังมีเจ้าหน้าที่ที่ไม่แน่ใจกับโครงการเรียนฟรี 15 ปี 1 คน เนื่องจากโครงการมอบเงินบางอย่าง เช่น ค่าหนังสือเรียน ไม่เป็นไปตามที่ความต้องการของผู้เรียน โดยรัฐกำหนดให้ใช้หนังสือตามที่รัฐกำหนด ซึ่งไม่ตรงตามความต้องการของหลักสูตรที่โรงเรียนจัดสอน ควรให้โรงเรียนเลือกหนังสือเรียนเอง (มีหนังสือ แต่ไม่ได้นำมาใช้) คิดเป็นร้อยละ 100.0 ดังตารางที่ 4.22

ตารางที่ 4.22 แสดงทัศนคติของเจ้าหน้าที่ที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับโครงการเรียนฟรี 15 ปี

ทัศนคติ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เห็นด้วย จำนวน 26 คน		
- เพื่อช่วยเหลือด้านค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง	9	27.3
- เพื่อส่งเสริมให้มีรายได้ที่ดีขึ้นในอนาคต	2	6.1
- เพื่อให้เด็กเข้าถึงการศึกษามากขึ้น	5	15.2
- เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้เท่าเทียมในอนาคต	1	3.0
- เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	4	12.1
- เป็นการลดค่าใช้จ่ายและเพิ่มเงินออมให้ครอบครัวมากขึ้น	5	15.2
รวม	26	100.0
ไม่เห็นด้วย จำนวน 6 คน		
- เพื่อหวังผลประโยชน์ทางการเมือง	2	33.3
- เป็นโครงการที่ได้ประโยชน์อย่างไม่ทั่วถึง	2	33.3
- ผู้ปกครองที่เข้าร่วมโครงการอาจไม่ได้ประโยชน์อย่างเต็มที่	1	16.7
- พ่อแม่ขาดความรับผิดชอบ	1	16.7
รวม	6	100.0
ไม่แน่ใจ จำนวน 1 คน		
- เพราะเงินบางอย่าง เช่น ค่าหนังสือเรียน ไม่เป็นไปตามที่ความต้องการของผู้เรียน โดยรัฐกำหนดให้ใช้หนังสือตามที่รัฐกำหนด ซึ่งไม่ตรงตามความต้องการของหลักสูตรที่โรงเรียนจัดสอน ควรให้โรงเรียนเลือกหนังสือเรียนเอง (มีหนังสือ แต่ไม่ได้นำมาใช้)	1	100.0
รวม	1	100.0

ที่มา: จากการสำรวจ

หมายเหตุ: เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

2) ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการเรียนฟรี 15 ปี

จากการศึกษาพบว่า ทักษะคติของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการเรียนฟรี 15 ปี ในทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ประกอบด้วย ด้านการศึกษา ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านจิตวิทยา ดังตารางที่ 4.23

ตารางที่ 4.23 แสดงประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการเรียนฟรี 15 ปี

ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการเรียนฟรี 15 ปี	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
1) ด้านการศึกษา		
- นักเรียนได้รับการสนับสนุนรายการหนังสือเรียน อุปกรณ์การเรียน เครื่องแบบนักเรียน และ กิจกรรม	3.48	ประโยชน์ที่ได้รับปานกลาง
- เป็นพื้นฐานในการพัฒนาด้านการศึกษาต่อไปในอนาคต	3.04	ประโยชน์ที่ได้รับปานกลาง
- สถานศึกษาสามารถจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น	3.28	ประโยชน์ที่ได้รับปานกลาง
- นักเรียนมีความพร้อมที่จะเรียน เนื่องจากได้รับการสนับสนุนหนังสือ อุปกรณ์การเรียน และ เครื่องแบบนักเรียนครบทุกคน	3.12	ประโยชน์ที่ได้รับปานกลาง
2) ด้านสังคม		
- ผู้ปกครองนักเรียนได้รับการบรรเทาภาระค่าครองชีพ เนื่องจากลดค่าใช้จ่ายในเรื่องหนังสือแบบเรียน อุปกรณ์การเรียน เครื่องแบบนักเรียน กิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สามารถนำเงินส่วนนี้ ไปใช้ในชีวิตประจำวันในเรื่องอื่น ๆ ได้	3.20	ประโยชน์ที่ได้รับปานกลาง
- คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	3.24	ประโยชน์ที่ได้รับปานกลาง
- เสริมสร้างให้บุตรมีรายได้ที่ดีในอนาคต	2.96	ประโยชน์ที่ได้รับปานกลาง
- พัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างทั่วถึง และเท่าเทียม	3.12	ประโยชน์ที่ได้รับปานกลาง
- บุตรสามารถเข้าถึงการศึกษาได้มากขึ้น	3.12	ประโยชน์ที่ได้รับปานกลาง

ตารางที่ 4.23 แสดงประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการเรียนฟรี 15 ปี (ต่อ)

ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการเรียนฟรี 15 ปี	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
- ส่งเสริมให้บุตรได้รับความรู้ที่ถูกต้อง นำไปสู่การเป็นคนดีในอนาคต	2.96	ประโยชน์ที่ได้รับปานกลาง
- ลดปัญหาสังคม เช่น ลดการก่ออาชญากรรม	2.96	ประโยชน์ที่ได้รับปานกลาง
3) ด้านเศรษฐกิจ		
- ให้มีการกระจายรายได้ได้อย่างเท่าเทียมมากยิ่งขึ้น	3.16	ประโยชน์ที่ได้รับปานกลาง
- กระตุ้นเศรษฐกิจมากขึ้น	3.20	ประโยชน์ที่ได้รับปานกลาง
- เพิ่มการออมเพิ่มขึ้น	2.80	ประโยชน์ที่ได้รับปานกลาง
- ลดการกู้หนี้ยืมสิน เพื่อมาให้การศึกษาของบุตร	2.88	ประโยชน์ที่ได้รับปานกลาง
- เพิ่มการบริโภคสินค้า อุปโภคบริโภคมากขึ้น	3.00	ประโยชน์ที่ได้รับปานกลาง
4) ด้านจิตวิทยา		
- ลดความเครียด และความกังวล ด้านค่าใช้จ่ายของบุตร	3.16	ประโยชน์ที่ได้รับปานกลาง
- ความสุขภายในครอบครัวเพิ่มขึ้น	3.00	ประโยชน์ที่ได้รับปานกลาง
- ลดปัญหาที่จะเกิดขึ้นภายในครอบครัว	3.04	ประโยชน์ที่ได้รับปานกลาง

ที่มา: จากการสำรวจ

3) ความคิดเห็นต่อโครงการเรียนฟรี 15 ปี

จากการศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่คิดว่าโครงการเหมาะสมในทุกด้าน ประกอบด้วย การที่รัฐจัดทำโครงการเรียนฟรี 15 ปี การที่รัฐจัดให้มีการมอบหนังสือเรียน เงินค่าอุปกรณ์การเรียน เงินค่าเครื่องแบบนักเรียน และให้มีการทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ดังตารางที่ 4.24

ตารางที่ 4.24 แสดงทัศนคติที่มีต่อโครงการเรียนฟรี 15 ปี

รายการ	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	เหตุผล
1) การที่รัฐจัดทำโครงการเรียนฟรี 15 ปี	22 (88.0)	3 (12.0)	เหมาะสม - ลดค่าใช้จ่ายและแบ่งเบาภาระผู้ปกครองบางส่วน ไม่เหมาะสม - เพราะไม่ได้อย่างทั่วถึง - โครงการกับเงินที่รัฐให้ ไม่เหมาะสมกับคำว่าเรียนฟรี - ควรโอนเงินให้กับนักเรียนโดยตรง เพื่อนำไปเป็นค่าใช้จ่ายตามที่โรงเรียนกำหนด
2) การที่รัฐจัดให้มีการมอบหนังสือเรียน ในโครงการเรียนฟรี 15	20 (80.0)	5 (20.0)	เหมาะสม - ดี แต่ได้รับซ้ำ ไม่เหมาะสม - ยุ่งยากต้องคืน และส่งต่อรุ่นน้อง - เงินงบประมาณไม่เพียงพอกับการจัดซื้อให้นักเรียนที่จะได้หนังสือที่ศึกษา
3) การที่รัฐจัดให้มีการมอบเงินค่าอุปกรณ์การเรียนในโครงการเรียนฟรี 15 ปี	21 (84.0)	4 (16.0)	เหมาะสม - ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการซื้ออุปกรณ์ลง ไม่เหมาะสม - มีการบังคับต้องมีใบเสร็จ
4) การที่รัฐจัดให้มีการมอบเงินค่าเครื่องแบบนักเรียน ในโครงการเรียนฟรี 15 ปี	20 (80.0)	5 (20.0)	ไม่เหมาะสม - บางคนมีแล้ว - ให้เพียงชุดเดียว - เพราะนักเรียนบางคนไม่จำเป็นต้องซื้อชุดใหม่ทุกปี

ตารางที่ 4.24 แสดงทัศนคติที่มีต่อโครงการเรียนฟรี 15 ปี (ต่อ)

รายการ	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	เหตุผล
5) การที่รัฐจัดให้มีการทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโครงการเรียนฟรี 15 ปี	19 (76.0)	6 (24.0)	<p>เหมาะสม</p> <ul style="list-style-type: none"> - พ่อแม่บางคนไม่มีเงินสนับสนุนลูก <p>ไม่เหมาะสม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ให้น้อยไป - ทำให้นักเรียนมีโอกาสได้ท่องเที่ยวตามสถานที่ เพื่อการศึกษา - เพราะแต่ละสถาบันมีโครงการของตนเองอยู่แล้ว

ที่มา: จากการสำรวจ

4) ปัญหาที่พบกับโครงการเรียนฟรี 15 ปี

จากการศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่ได้ประสบปัญหาเกี่ยวกับดำเนินการของโครงการเรียนฟรี 15 ปี ในระดับปานกลาง ในด้านทุกด้าน ซึ่งประกอบด้วย ด้านขั้นตอนการดำเนินงาน ด้านเจ้าหน้าที่หรือบุคลากร ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และจำนวนเงินสนับสนุน ดังตารางที่ 4.25

ตารางที่ 4.25 แสดงปัญหาที่พบกับโครงการเรียนฟรี 15 ปี

ปัญหา	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
1) ด้านขั้นตอนการดำเนินงาน		
- ไม่มีความชัดเจนและโปร่งใสในการประสานงาน	2.96	ปัญหาระดับปานกลาง
- การดำเนินการต่อผู้เข้าร่วมเรียนฟรีมีระยะเวลานาน	2.92	ปัญหาระดับปานกลาง
- ความยุ่งยากในการเบิกจ่ายเงิน	3.04	ปัญหาระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.25 แสดงปัญหาที่พบกับโครงการเรียนฟรี 15 ปี (ต่อ)

ปัญหา	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
- หนังสือเรียนฟรี สำนักพิมพ์- จัดทำล่าช้า	3.20	ปัญหาระดับปานกลาง
2) ด้านเจ้าหน้าที่หรือบุคลากร		
- บุคลากรไม่เพียงพอ	3.04	ปัญหาระดับปานกลาง
- บุคลากรมีความรู้หรือข้อมูลข่าวสารไม่เพียงพอ	3.04	ปัญหาระดับปานกลาง
3) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก		
- สื่อในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่น้อยเกินไป	3.12	ปัญหาระดับปานกลาง
- สถานที่ให้คำปรึกษาและให้บริการมีน้อย	3.04	ปัญหาระดับปานกลาง
4) ด้านจำนวนเงินสนับสนุน		
- จำนวนเงินสนับสนุนค่อนข้างน้อย	3.16	ปัญหาระดับปานกลาง

ที่มา: จากการสำรวจ

5) ลำดับการเกิดปัญหาของโครงการ

จากการศึกษาพบว่า อันดับแรกที่เจ้าหน้าที่ให้ความเห็นว่า เกิดปัญหามากที่สุดคือ ด้านจำนวนเงินสนับสนุน อันดับ 2 คือ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก อันดับ 3 คือ ด้านเจ้าหน้าที่หรือบุคลากร และอันดับสุดท้ายคือ ด้านขั้นตอนการดำเนินงาน ดังตารางที่ 4.26

ตารางที่ 4.26 แสดงอันดับการเกิดปัญหาของโครงการ

รายการ	อันดับ	ค่าเฉลี่ย
ด้านขั้นตอนการดำเนินงาน	4	3.03
ด้านเจ้าหน้าที่หรือบุคลากร	3	3.04
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	2	3.08
ด้านจำนวนเงินสนับสนุน	1	3.16

ที่มา: จากการสำรวจ

6) อันดับการเกิดประสิทธิภาพของโครงการ

จากการศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่ให้ความเห็นว่าโครงการเรียนฟรี 15 ปี ด้านที่มีประสิทธิภาพเป็นอันดับ 1 คือ ด้านจำนวนเงินสนับสนุน อันดับ 2 คือ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก อันดับ 3 คือ ด้านเจ้าหน้าที่หรือบุคลากร และอันดับสุดท้าย คือ ด้านขั้นตอนการดำเนินงาน ดังตารางที่ 4.27

ตารางที่ 4.27 แสดงอันดับการเกิดประสิทธิภาพของโครงการ

รายการ	อันดับ	คะแนน
ด้านขั้นตอนการดำเนินงาน	4	54
ด้านเจ้าหน้าที่หรือบุคลากร	3	56
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	2	61
ด้านจำนวนเงินสนับสนุน	1	79

ที่มา: จากการสำรวจ

4.4 ข้อเสนอแนะและการแก้ปัญหา

4.4.1 ข้อเสนอแนะและการแก้ปัญหาของผู้ปกครองที่เข้าร่วมโครงการเรียนฟรี 15 ปี

จากการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองที่เข้าร่วมโครงการเรียนฟรี 15 ปี มีปัญหาและข้อเสนอแนะในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ด้านกระบวนการขั้นตอนการให้บริการของภาครัฐ โดยมีผู้ปกครองเสนอแนะในด้านนี้ทั้งหมด 72 ราย ดังนี้

- ควรมีความชัดเจนของกระบวนการและเป้าหมายโดยรวมมากกว่านี้ และควรดำเนินการอย่างจริงจัง และต่อเนื่องตรวจสอบผลเป็นระยะ รวมทั้งอยากให้มีความรวดเร็ว และเป็นระบบมากกว่านี้ เพราะขั้นตอนยุ่งยาก ควรลดขั้นตอนให้สั้นลง (เป็นจำนวน 31 ราย คิดเป็นร้อยละ 43.1)

- อยากให้ได้รับสิทธิ์โดยทั่วถึงและเท่าเทียมกัน และมีความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้จริง (จำนวน 13 ราย คิดเป็นร้อยละ 18.1)

- สะดวก เรียบร้อย รวดเร็วดี มีคุณภาพ (เป็นจำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.1)
- ขั้นตอนการดำเนินงานก่อนได้รับมูลค่าของเงินล่าช้า (จำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.7)
- เสียใจความรู้สึกกับโครงการเรียนฟรีที่รัฐบาลจัดทำ เพราะมันไม่ฟรีจริง ๆ (จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.9)
- การเบิกจ่ายเงินควรจ่ายก่อนเปิดเทอม และจ่ายเป็นรายหัวตามบัญชีรายชื่อนักเรียน (จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.7)
- ควรมีการประเมินปัญหาจริงๆ ก่อนที่จะมีการแก้ปัญหา (จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.4)
- ให้นำบูรณาการทุกภาคส่วนช่วยกันให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ (จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.4)
- โครงการเรียนฟรี แต่ทางโรงเรียนยังคงเรียกเก็บเงินจากผู้ปกครอง เช่นค่าธรรมเนียม ค่ากิจกรรมอื่น ๆ ค่าบำรุงภายในโรงเรียน ถ้าคิดเป็นตัวเลขแล้ว ผู้ปกครองต้องเสียเงินมากกว่าที่ภาครัฐช่วยเหลืออีก (จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.4)
- ควรออกกฎหมายควบคุมให้แต่ละโรงเรียนปฏิบัติเหมือนกัน บางโรงเรียนหาช่องทางเก็บเงินวิธีอื่น ๆ (จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.4)
- ให้บริการให้ทั่วถึงทั้งโรงเรียนของรัฐและเอกชน (จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.4)
- หากผู้ได้รับไม่สามารถทำได้ถึงวัตถุประสงค์ ควรปรับ (จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.4)

ด้านเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรที่ให้บริการมีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการ โดยมีผู้ปกครองเสนอแนะในด้านนี้ทั้งหมด 53 ราย ดังนี้

- เพิ่มการประชาสัมพันธ์ ควรกระตือรือร้นในด้านบริการ มีความสุภาพมากกว่านี้ ควรมีความรู้ความเข้าใจในโครงการ และเน้นรายละเอียดให้ผู้ปกครองรับทราบ การติดต่อควรให้เป็นขั้นเป็นตอนมากกว่านี้ (จำนวน 19 ราย คิดเป็นร้อยละ 35.8)

- ไม่เลือกปฏิบัติ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความพร้อมที่จะให้บริการ และมีความพึงพอใจในการบริการของบุคลากรและสถานศึกษามาก ดูแล เอาใจใส่ดี มีการประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูลและรายละเอียดที่ชัดเจน แก่ผู้ปกครองและตัวนักเรียนมากที่สุด (จำนวน 18 ราย คิดเป็นร้อยละ 34.0)
- ควรอบรมให้ความรู้ แก่บุคลากรที่ให้บริการก่อนปฏิบัติจริง บุคลากรจะได้มีความรู้มากกว่านี้ เพื่อให้เกิดความรวดเร็ว (จำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.2)
- มีกิริยามารยาทเรียบร้อย อหยาศัยดี มีความเป็นธรรมชาติ สุภาพ มีความรู้ มีความสามารถในการให้บริการ ติดต่อกันง่าย และรวดเร็วดี ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีมนุษยสัมพันธ์ดี (จำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.5)
- ขาดบุคลากร (จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.8)
- ทำงานให้เป็นหนึ่งเดียวเพื่อเป้าหมายของชาติ (จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.9)
- ดี มีเจ้าหน้าที่แนะนำถึงสถานศึกษา (จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.9)
- ควรทำคู่มือวิธีดำเนินการ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้ปฏิบัติเหมือนกัน (จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.9)

ด้านสิ่งแวดล้อมความสะดวก โดยมีผู้ปกครองเสนอแนะในด้านนี้ทั้งหมด 35 ราย ดังนี้

- มีน้อยไป ไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน บางที่ต้องรอ (จำนวน 16 ราย คิดเป็นร้อยละ 45.7)
- สถานที่ติดต่อต้องสะดวกและเป็นระเบียบ สะดวกในการติดต่อ สะอาดและทันสมัย (จำนวน 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 28.6)
- ควรมีการเผยแพร่ให้ละเอียด (ไม่ใช่แค่โฆษณา) โดยการประชาสัมพันธ์ ทำป้ายหรือแผ่นพับในเรื่องวิธีดำเนินการ การติดต่อ ควรนำข้อมูลของผู้เข้าร่วมโครงการผ่านระบบ IT (จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 14.3)

- ควรวัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้ครบทุกประการ และคำนึงถึงความปลอดภัยของอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกทุกอย่างอย่างสม่ำเสมอ (จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.9)

- ที่จัดซื้อ สะดวก ถ้าเป็นไปได้อยากให้สหกรณ์ โรงเรียนจัดให้ (จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.9)

- ควรจัดสรรให้สอดคล้องกับท้องถิ่น (จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.9)

- ควรปรับปรุง อุปกรณ์ในการทำงานและบุคลากร (จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.9)

ด้านจำนวนมูลค่าของเงินที่ได้รับ โดยมีผู้ปกครองเสนอแนะในด้านนี้ทั้งหมด 109 ราย ดังนี้

- ควรเพิ่มมูลค่าให้มากกว่าเดิมให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน (จำนวน 96 ราย คิดเป็นร้อยละ 88.7)

- เพียงพอต่อราคาสິงของตามจริง (จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.8)

- ควรให้มากพอหรือให้มากที่สุดต่อความจำเป็นในการใช้ 5000-10000 ต่อเทอม (จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.8)

- โครงการเรียนฟรี ไม่ควรเก็บเงินพัฒนาคุณภาพผู้เรียนจากผู้ปกครอง ส่วนค่าอุปกรณ์และเครื่องแบบนักเรียนควรให้ผู้ปกครองจัดซื้อเอง (จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.9)

- ช่วยแบ่งเบาภาระของผู้ปกครอง (จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.9)

- ได้น้อยกว่าที่เสียไป น่าจะให้ครึ่งหนึ่งกับค่าของที่ต้องจ่าย (จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.9)

- ร้านค้าเอาเปรียบผู้ปกครอง (จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.9)

- น่าจะระบุให้ซื้อร้านใดร้านหนึ่ง เพื่อป้องกันการทุจริต (จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.9)

- บางโรงเรียนให้นักเรียนซื้อสมุดมากเกินไป (จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.9)

- ของฟรีไม่มีในโลกเมื่อมีการให้ไปย่อมมีสิ่งตอบแทนอย่างอื่นแทน (จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.9)

- ควรบริการให้มีร้านค้ามาขายในโรงเรียน โดยกำหนดวัน และมีสิทธิเลือกร้านค้า (จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.9)

- ควรจะตรงต่อเวลาให้มากขึ้นกว่าเดิม (จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.9)

ด้านสิ่งที่ได้รับที่มีใช้ตัวเงิน โดยมีผู้ปกครองเสนอแนะในด้านนี้ทั้งหมด 39 ราย ดังนี้

- ควรมุ่งเน้นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่จะทำให้ผู้เรียน เก่ง ดี มีสุข โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปลูกฝังให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีคุณธรรม ตระหนักถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว (จำนวน 11 ราย คิดเป็นร้อยละ 28.2)

- ควรจะได้รับการมากกว่านี้ (จำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 23.1)

- มีความพึงพอใจต่อสิ่งที่ได้รับ (จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.8)

- กิจกรรมและหนังสือเรียนควรมีสัดส่วนที่บังคับให้ใช้กับที่ให้โรงเรียนปรับตามความเหมาะสมของผู้เรียนแต่ละสังคม และ โรงเรียน (จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.8)

- ควรจะมีการจัดหาหนังสือการเรียนให้ครบตามหลักสูตรให้นักเรียน โดยไม่ต้องให้ผู้ปกครองเสียเงินซื้อเอง (จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.1)

- ช่วยแบ่งเบาภาระของผู้ปกครอง (จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.6)

- ควรเรียกเก็บหนังสือคืน หลังจากนักเรียนสอบปลายภาคเรียนเสร็จแล้ว (จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.6)

- บุคลากร อาจารย์ ฯลฯ ต้องไปหาหนังสือเรียนและความรู้ใหม่ ๆ เพื่อถ่ายทอดในด้านวิชาการให้แก่ลูกศิษย์มากที่สุด เอาใจใส่ดูแลด้านการเรียน ด้านสุขภาพ การอนามัย ให้เด็กมากที่สุด (จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.6)

- นาน ๆ จะจัดอบรมหรือทัศนศึกษาที่หนึ่ง (จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.6)

- สิ่งของที่ได้รับมายังไม่ครอบคลุม เพราะยังมีบางสิ่งที่ต้องจัดหาเพิ่มเติมอีก (จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.6)
- น่าจะมีค่าเรียนคอมพิวเตอร์ เพราะโรงเรียนเอกชนเก็บค่าเรียนคอมพิวเตอร์ (จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.6)
- ควรใช้สื่อการเรียนการสอนที่เกิดประโยชน์และใช้สืบทอดกันได้ (จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.6)
- ควรใช้ระบบการศึกษาของประเทศที่พัฒนาแล้วมาเป็นแบบอย่าง อย่างถาวรกับไทย (จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.6)

4.4.2 ข้อเสนอแนะและการแก้ปัญหาของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับโครงการเรียนฟรี 15 ปี

จากการศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับโครงการเรียนฟรี 15 ปี มีปัญหาและข้อเสนอแนะในด้านต่าง ๆ ทั้งหมด 8 ราย ดังนี้

- เป็นโครงการที่ดี แต่ควรให้เงินสนับสนุนให้มากกว่านี้ (จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.5)
- โครงการเรียนฟรี แต่จริง ๆ แล้วผู้ปกครองต้องจ่ายเพิ่มอีก ยุ่งยากเรื่องหนังสือพิมพ์เรียน และแบบเรียนไม่ทันสมัย อุปกรณ์การเรียน และชุดนักเรียน ต้องมีใบเสร็จมาแสดง (จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.5)
- โครงการนี้รัฐบาลควรให้การสนับสนุนตลอดไป (จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.5)
 - ควรให้นักเรียนรับเงินสดเป็นรายบุคคล ไม่ต้องผ่านกระบวนการที่ยุ่งยากซับซ้อน เช่น คุปอง หรือ ใบเสร็จนำไปแลกหนังสือ หรือเครื่องแบบนักเรียน ควรแจกเงินให้ทุกคนไปเลย เช่น ปีนี้ให้เงินคนละ 3000 บาท ก็ให้ไปเลยเป็นเงินสดปล่อยให้นักเรียนไปบริหารจัดการเอง ไม่ต้องเป็นภาระแก่ใคร ให้เขาเลือกซื้อทุกอย่างเอง ตามความสมัครใจ (จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.5)
- เป็นการให้ที่มากเกินไป จนผู้รับไม่เห็นคุณค่า การดูแลบุตรหลาน ควรเป็นหน้าที่ของผู้ปกครองด้วย มิใช่รัฐบาลต้องรับผิดชอบทั้งหมด (จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.5)

- รัฐบาลควรมีการพัฒนาในเรื่องขั้นตอนการดำเนินการในเบิกจ่าย (จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.5)
- ควรเป็นชื่อโครงการเรียนฟรี 15 ปี ใช้งานได้กับโรงเรียนของรัฐ แต่โรงเรียนเอกชนผู้ปกครองมักจะเข้าใจคลาดเคลื่อน ว่าให้เอกชนเรียนฟรีเหมือนโรงเรียนรัฐ (จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.5)
- จำนวนเงินสนับสนุนน้อยเกินไป การดำเนินงานขั้นตอนไม่ชัดเจน (จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.5)